

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 zlr. 45 kr., miesięcznie 1 zlr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 zlr. 30 kr., miesięcznie 1 zlr. 35 kr. — Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye sa wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Holandya. — Szwajcarya. — Włochy. — Szwecya. — Rosya. — Azya. — Turcya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 5. września. Dnia 4. b. m. wydana i rozesłana została z c. k. galicyjskiej drukarni rządowej we Lwowie część XI. oddziału drugiego z r. 1858, Dziennika rządowego dla okręgu administracyjnego c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

Część ta zawiera:

- Nr. 12. Obwieszczenie c. k. Namiestnictwa z dnia 4. marca 1858 l. 7300, względem ugody między rządami wielkoksiążęco-badeńskim i cesarsko-austryackim, co do uznawania paszportów wystawionych wzajemnie do transportu zwłok.
- Nr. 13. Obwieszczenie c. k. Namiestnictwa z dnia 15. kwietnia 1858 l. 13.159, względem korpusów wojskowych, branz, zakładów i osób wojskowych, które podlegają cywilno-duchownej jurysdykcji.
- Nr. 14. Obwieszczenie c. k. Namiestnictwa z dnia 16. kwietnia 1858 l. 16.009, że prowizoryczna ustawa o taxach, przepisana dla duchownego sądu małżeńskiego w archidiecezyji wiedeńskiej, jest obowiązującą także dla konsystorzów lwowskiego okręgu administracyjnego.
- Nr. 15. Obwieszczenie c. k. Namiestnictwa z dnia 19. kwietnia 1858 l. 16.546, którym postanowienie wysokich centralnych władz nadwornych co do wyjednania koncesyi do zakładania towarzystw asekuracyjnych za pomocą akcyi, podaje się do wiadomości powszechnej.
- Nr. 16. Obwieszczenie c. k. Namiestnictwa z dnia 20. kwietnia 1858 l. 16.549, obejmujące najwyższy dokument koncesyi względem odstąpienia przestrzeni galicyjskiej kolei żelaznej z Krakowa do Dębicy, tudzież z Dębicy do Rzeszowa założycielom wschodnio-galicyjskich kolei.
- Nr. 17. Obwieszczenie c. k. Namiestnictwa z dnia 8. maja 1858 l. 13.964, o kompetencji co do postępowania z legitymacjami dzieci nieprawego łoża.
- Nr. 18. Ogłoszenie c. k. Namiestnictwa z dnia 13go maja 1858 l. 19.790, że wynagrodzenie indywidualów sanitarnych za polityczne usługi sanitarne według rozporządzenia o należytościach z dnia 17. lutego 1855 Dz. praw państw. nr. 33 począwszy od 15. czerwca 1858 wyznaczone być powinno.
- Nr. 19. Obwieszczenie c. k. Namiestnictwa z dnia 21. maja 1858 l. 21.960, którym reskrypt c. k. krajowej dyrekcji skarbowej z dnia 16. maja 1858, o możebności wydawania kopii operatów katastralnych stronom, własności gruntowej nieposiadającym, podaje się do wiadomości powszechnej.
- Nr. 20. Reskrypt c. k. Namiestnictwa z d. 22. maja 1858 l. 21.465, względem wystawienia certyfikatów śmierci dla zmarłych z Meklenburga i Schwarcburga.
- Nr. 21. Reskrypt c. k. Namiestnictwa z dnia 31. maja 1858 l. 22.904, względem wynagrodzenia kosztów pielęgnowania publicznym szpitalem powszechnym z funduszu krajowego.

Sprawy krajowe.

(Nowiny dworu. — Mianowania. — Rozporządzenia względem monet ze stemplem państw południowych. — Traktat z Chinami.)

Wiedeń, 4. września. Stan zdrowia Jej Mości Cesarzowy jest tak pomyślny, że już dnia 2. b. m. mogła Najjaśn. Pani przechadzać się po pokoju.

— Jej Cesarzew. Mość Arcyksiążna Zofia przybyła przedwczoraj z Ischl.

— Jego Excelencya minister nauk i wyznań nadał dwie przy gimnazjum samborskiem opróżnione posady nauczycielskie *Alexandrowi Kosmińskiemu*, nauczycielowi przy gimnazjum tarnowskiem, i *Franciszkowi Nack*, suplentowi przy gimnazjum preszburkskiem, a opróżnioną przezto posadę nauczyciela przy gimnazjum tarnowskiem suplentowi gimnazjum berneńskiego Drwi *Wilhelmowi Vystouzil*.

— *Gazeta wiedeńska* zawiera następujące ogłoszenie względem monet dwudziesto- i dziesięciokrajcarowych ze stemplem państw południowo-niemieckiego związku monetarnego lub też wielonej do nich a nieistniejącej już mennicy.

Na mocy układów zawartych między rządami południowo-niemieckiego związku monetarnego zniósł kr. bawarski rząd rozporządzeniem, ogłoszonym na dniu 16. sierpnia 1858, począwszy od 16. listopada 1858, dotychczasową prawną wartość monet dwudziesto- i dziesięciokrajcarowych (24 i 12krajcarów waluty południowo-niemieckiej), opatrzonych stemplem państw południowo-niemieckiego związku monetarnego, to jest Bawaryi, Wirtembergu, Badenu, Hesse-Darmstadt, Sachsen-Meiningen, krajów Hohenzollerskich, Nassawu, Schwarzburg-Rudolfsztadu, Hessen-Homburga i Frankfurtu, lub też wielonej do nich a nieistniejącej już teraz mennicy, i począwszy od tego samego dnia wyznaczył tym monetom kurs kasowy po 23½ i 11 krajcarów waluty południowo-niemieckiej. Także burmistrz i rada wolnego miasta Frankfurtu nad Menem wydali takie same rozporządzenie.

Rząd król. pruski odjął rozporządzeniem z 15. sierpnia r. b. w krajach hohenzollerskich monetom dwudziesto- i dziesięciokrajcarowym bez różnicy stempla znaczenie prawnego środka wypłaty począwszy od 16. listopada 1858, ale zarazem upoważnił królewskie kasy w krajach hohenzollerskich, przyjmować począwszy od 16. listopada 1858 aż do dalszych rozporządzeń monety dwudziesto- i dziesięciokrajcarowe ze stemplem austryackim lub też takiej nieistniejącej już mennicy, której okręg należy do Austrii, po 23½ i 11 krajcarów waluty południowo-niemieckiej.

Robi się każdego uważnym na to, że monety dwudziesto- i dziesięciokrajcarowe stempla południowo-niemieckiego, którym na mocy najwyższego patentu z 27. kwietnia 1858 §. 11 dozwolony jest prawny obieg w cesarstwie tylko jeszcze włącznie do 31. października 1858, będą w krajach południowo-niemieckich miały dotychczasową prawną wartość 24 i 12 krajcarów waluty południowo-niemieckiej tylko włącznie do 15. listopada 1858.

— *Litografowana koresp. austryacka* pisze: „Traktaty pokoju, zawarte między Chinami a sprzymierzonymi państwami Europy i Ameryki, policzyć można bezsprzecznie do najważniejszych wypadków w naszych czasach, a zwłaszcza pod względem rozwoju życia politycznego, które stanowi jedną z głównych podstaw cywilizacji narodów. Chiny stanęły otworem nauce chrześcijaństwa. Nie trzeba lekceważyć znaczenia tego wypadku. Być może, że główną rolę odgrywają przy tem zamiary przemysłowe i komercyjne; ale Opatrzność umie wybierać swoje środki, drogi i dzieła. Prawdziwą istotą, właściwą duszą tego, co nazywamy cywilizacją europejską, jest przecież tylko chrześcijaństwo. Jeżeli zatem potwierdzą się otrzymane teraz doniesienia z Chin, o czem niewątpimy nawet, tedy wpływa ztąd oczywiście, że Chiny postanowiły istotnie zejść na kolej dobrze zrozumianej cywilizacji. Być może wprawdzie, że znane wiarołomstwo mandarynów chińskich jeszcze nieraz się powtórzy. Ale już to samo, co teraz uzyskano, znaczy bardzo wiele, albowiem uznane zostało *prawo chrześcijaństwa*, i sam władca kraju zrzekł się prawa wykluczania go nadal z swoich granic. Ta zasada utrzyma się niezawodnie przez długie lata a nawet i wtedy, chociażby później kiedyś zabrakło tej zgodnej współdziałalności, która teraz odniosła tak pomyślny skutek. Takie wypadki niedadzą się nigdy zatrzeć w historii. A co się tyczy samego kościoła katolickiego w owych okolicach, tedy zjednał on sobie już taką przewagę swoją żywotną prawdą i siłą, że może niewątpliwie spodziewać się przyszłości świetnej a oraz zbawiennej dla tamtejszego ludu.

Ameryka.

(Doniesienia z Utah. — Katedra katolicka w Nowym Yorku.)

Nowy York, 16. sierpnia. Amerykańscy komisarze pokoju, Msr. Powell i M'Culloch, powrócili 14. z Utah do Washingtonu, i twierdzą, że chociaż w dolinie słonego jeziora przywrócony jest pokój, niemają jeszcze będzie potrzeba natężenia, nim się Mormonów przezwycza do posłuszeństwa. Ze były tyrańskie rządy Brigham Younga, w tem nic nie przesadzały wiadomości dawniejsze. Korespondencye z Utah nadmieniają, iż dopiero niedawno dowiedziano się, że księża Mormońska wyraźnie zakazują wielożenstwa.

— Dnia 15. w niedzielę założono w Nowym Yorku węgielny kamień na nową katolicką katedrę św. Patrycego. Arcybiskup Hughes

miął kazanie, a po nabeżeniu wyprawiono dla duchowieństwa i jego przyjaciół ucztę. Najmniej 100.000 rzymsko-katolickich obywateli brało udział w tej uroczystości.

Hiszpania.

(Podróż Królowy.)

Madryt, 25go sierpnia. Ich Mość Królestwo i królewska familia wrócili dnia 24go sierpnia wieczorem z Aviles do Gijonu. W Aviles zwiedzali huty a potem zrobili przejazdkę po wodzie w towarzystwie tamtejszych znakomitości znajdujących się w licznych barkach. W hutach przyjmowano Ich Mość Królestwo zaraz na wstępie równie jak przy odejściu z niesłychanym uniesieniem.

— Przygotowują wojskową wyprawę do Hawanny.

Anglia.

(Wiadomości bieżące. — Pogłoski zmiany w gabinecie. — Pogłoska nominacji marszałków. — Wyjazd lorda Stratforda. — Ustąpienie kompanii wschodnio-indyjskiej. — Telegraf atlantycki.)

Londyn, 1. września. *Daily News* zapewnia dziś stanowczo, że dotąd nie nadeszły jeszcze do Londynu żadne depesze o dyplomatycznych wypadkach w północnej części Chin, i to samo utrzymują z innych stron. Dlaczego Francya wyprzedziła nas w tej mierze, trudno wytłumaczyć. Tu nieznane są jeszcze żadne szczegóły traktatu chińskiego.

— Obecność lordów Palmerstona i Clarendona w Paryżu dała w stolicy Francji powód do dalszych pogłosek, że lord Derby zamysła usunąć z swego gabinetu tych członków, których publiczna opinia Anglii obwinia słusznie albo niesłusznie, iż podziwiają francuską politykę. Ma to być lord Malmesbury i panowie d'Israeli i Packington.

— W wojskowych kołach ponawia się znowu pogłoska, że książę Cambridge, lord Clyde (sir Colin Campbell) i generał sir Howard Douglas otrzymają marszałkowską buławę.

— Odjazd lorda Stratford do Konstantynopola nastąpić ma jutro. Obydwie córki będą mu towarzyszyć.

— Z dniem 31. z. m. przestała być kompania wschodnio-indyjska korporacją rządzącą. Akcyonariusze pobierać będą i nadal procenta od swych funduszów indyjskich z kasy skarbowej, jak niemniej i posiadacze papierów „Bona fide“ od konzoliów; przychody ich nie zmniejszą się wcale, lecz zato utracą dotychczasowy wpływ swój zupełny. Przy wyborach urzędników nie mają więcej żadnego już głosu; a czy kto ma za 1000 funtów lub za pół miliona papierów indyjskich, to w politycznym względzie nie stanowi już żadnej różnicy. Dyrektorowie składają swoją posadę, i albo uchylają się całkiem od spraw publicznych, lub wejdą do nowej rady i do rozmaitych innych wydziałów administracji rządowej. Wojskowi i cywilni urzędnicy kompanii przyjmują odtąd tytuł urzędników królewskich, i przestają być oficyalistami szanownej kompanii wschodnio-indyjskiej. Tak więc minęły już niezwrótnie czasy kompanii wschodnio-indyjskiej, a młodszą generacją Hinduanów i Muzulmanów nad Gangesem i Indusem będzie mieć głowę widomą za władzę swego, miasto niewidomej kompanii wschodnio-indyjskiej. Powiedzą zapewne, że John Company (jak zwykle kompanię tę nazywali) zeszedł z tego świata, i że królowa Wiktorya czyli Wiktorja Company odziedziczyła teraz państwo wschodnie. Zresztą mało kto z nich dowie się, jakim sposobem zaszła ta zmiana należąca do najciekawszych wypadków historycznych Anglii i Indyów. Dyrektorowie zamknęli już wczoraj izbę dawną, a posiedzenie jutrzejsze jest samą tylko formalnością. Dnia wczorajszego naradzali się nad niektórymi sprawami finansowymi, poczem wyrazili publicznie i jednogłośnie podziękę swą wszystkim swym niższym urzędnikom; oświadczyli życzenie, by nowemu rządowi wiodło się jak najlepiej, a w końcu uścisnęli sobie ręce wzajemnie i rozeszli się do domu. Cała ta ceremonia odbyła się bez wielkiego zachodu i udziału, i w sposób niemal tak obojętny, jak zwykle na zborach akcyonariuszów kolei żelaznej.

— Telegraf atlantycki oddany będzie w najlepszym wypadku dopiero za dni 14 do użytku publicznego, przyczem odbędą się zapewne liczne bankiety i festyny ludowe. Nie będą one jednak ani tak powszechne, ani tak świetne jak w Stanach zjednoczonych. Taryfy telegraficznej potąd jeszcze nie ustanowiono, i niewiadomo jeszcze, czy towarzystwo każe zapłacić sobie 2¹/₂ lub 5 szylingów od jednego słowa. Jak potąd, zaproponowano najwyżej tylko 2¹/₂ szylinga. Wymieniają już i drugie stowarzyszenie mające się zająć tem przedsiębiorstwem.

Francya.

(Nowiny dworu. — Wyjazd Cesarstwa do Biarritz. — Wyspa Madagaskar przedmiotem rozpraw dziennikarskich. — Ruch na giełdzie. — Handel ożywiony. — Zbiory tegoroczne. — Wiadomości bieżące. — Projekt nowej organizacji. — Poseł chiński zapowiedziany. — Objęcie Longwoodu. — Koncesya gałacka. — Premia w szkole cesarskiej.)

Paryż, 1. września. Cesarz i Cesarzowa odjechali dziś zrana o godzinie 6 do Biarritz. Cesarzewicz pozostał w St. Cloud. Depesza telegraficzna z Bordeaux donosi, że Ich Mość Cesarstwo stanęli w tem mieście o 6 wieczorem.

— Lord Palmerston powrócił dziś z Chantili, gdzie odwiedzał lorda Cowleya, do Paryża.

— Ślub księcia Małakowy odbędzie się dopiero za powrotem Dworu z Biarritz. Hrabia Persigny, który bawi tu od soboty, starał się osobiście o umieszczenie w Monitorze mowy swej życziwej dla Anglii.

— Lord Palmerston zaprzyjaźniony z Persignym ma jak słychać dla lat swych sędziwych usunąć się z widowni politycznej.

Wieżę ta rozeszła się szeroko, lecz bliżsi znajomi lorda zaprzeczają temu i utrzymują, że lord Palmerston potąd jeszcze o tem nie pomyślał, i że wcale nie podupał jeszcze na siłach.

— Względem wyspy Madagaskary rozpoczęła się polemika między dziennikami francuskimi i angielskimi. I tak wystąpił z nią najprzód dziennik *Presse*, który ma przedewszystkiem upodobanie w wytaczaniu kwestyi zagranicznych w sposób drażliwy, i pisał o tem niedawno, że jeden ze znakomitych domów kupieckich w Londynie wspomniał w liście swym do tutejszego korespondenta swego o pogłosce, jakoby dla obsadzenia tej wyspy przysposobiono wyprawę francusko-angielską. Tak *Presse*, jak i korespondent utrzymują, że po przekopaniu kanału w Suezie, a nawet i bez tego kanału, nie ma i być nie może lepszego już stanowiska strategicznego na wodach wschodnio-afrykańskich; lecz dziennik rzeczony oświadcza się naprzód już przeciw wszelkiemu podziałowi wyspy Madagaskary, i przysądza posiadanie jej wyłącznie tylko Francji. W tym samym duchu rozpisują się dzieniki i o Kochinchinie.

— Podwyżka papierów na giełdzie stała się niemal głośnym wypadkiem. Słychać o znacznych, milionowych stratach spekulantów ryzykujących naniżenie kursu; w liczbie spekulantów tych znajduje się wielu niemieckich domów kupieckich, które przeszkodzić chciały usiłowaniam kredytu ruchomego.

— W Lugdunie i St. Etienne otrzymano liczne zamówienia wyrobów fabrycznych ze Stanów zjednoczonych i Brazylii. Fabrykanci z Rouen i Mühlhausen sprzedają teraz wyroby swe wprawdzie po lepszych już niż potąd cenach, lecz zawsze nieodpowiednich jeszcze drogocności materiału surowego. Upadek wszelkiego niemal kredytu spowodował stagnację, lecz od niedawna zaczyna się handel znowu dźwigać, i zapewne znacznie się polepszy, jeśli kupcy i fabrykanci postępować będą oględnie i sumiennie, nie nadużywając ani kredytu, ani rozszerzając zbytnie planów spekulacyjnych i ryzykownych.

— Żniwa tegoroczne pośledniejsze są od zeszłorocznych, lecz za to znajdują się jeszcze znaczne zapasy z roku zeszłego. Winobranie przypadnie tego roku o dwa lub trzy tygodnie prędzej niż zwykle i będzie bardzo wydatne. O dobroci jednak soku winnego teraz jeszcze sądzić nie można.

— Korespondent *Gaz. wied.* nadmienia, jaki jest projekt nowej cywilnej organizacji we Francji. Nie tylko potęgę mówi, ale i jedność narodową Francji podniosły telegraf i koleje żelazne, bo centralizacya w krok idzie za wiedzą potęgą, z niej powstaje i rośnie. Z tem wszystkim z radością przyklasną naród, gdy zasłyszał, że rząd cesarski zamierzył sprościć i zsimplifikować procedurę, i zmniejszyć nawał aktów i petycji. W tej myśli wprowadzono w kilku departamentach prefektów z większą władzą i pełnomocnictwem, ażeby w zastępstwie ministra działać mogli. Lecz lubo taka próba nie zupełnie się powiodła, jednak powziętej w tej mierze myśli nie zaniechano. Jest teraz w projekcie, czyliby nie było dobrze przywrócić dawny podział na prowincye. Każda prowincya miałaby generalnego prefekta, od którego by zależeli departamentalni w tej prowincyi prefekci, a Francya zbliżyłaby się do dawnego podziału swego, jak była za starej monarchii. Generalni prefekci mieliby upoważnienie załatwiać podrzędniejsze sprawy, któremi dziś zarzucane bywa ministerjum, a będąc na miejscu, przeniknąć by mogli snadniej wszelkie stosunki, potrzeby ludności, a oswoić ją z technicznem i wolą rządu. W hierarchii administracyjnej tem by byli, czem są w wojskowej dziś marszałkowskwa. Taki generalny prefekt miałby obok wydziału władz wszelkich, generalną komendę, apelację, biskupstwo, władzę szkolną i t. p.

Przy dzisiejszym składzie, prefekt daleko więcej zbliżonym jest do władzy centralnej, niżli podprefekt do gmin swoich. Mieszka w okręgu złożonym z kilku kantonów, i nie jest w stanie dopatrzeć wszystkiego, odkąd gminy się rozrodziły, i w każdym kantonie popowstawały sądy pokoju, towarzystwa różnego rodzaju, szkoły, techniczne zakłady, które wszystkie wymagają bezpośredniego nadzoru podprefektury politycznej. Życzeniem więc jest teraz pozaprowadzać powiaty nieco mniejsze niż dotychczasowe okręgi, ale większe niż są dziś kantony, lecz ażeby każdy powiat miał swego podprefekta. Jest to projekt, który odpowiada podziałowi jak w Austrii na kraje koronne, obwody i powiaty, a co odpowiada i tradycji po starej monarchii francuskiej. Lud zawsze był za powiatami. Ale to jest projekt ważny, i lubo rząd nad nim myśli, nie zdola go przynaglić.

— *Monitor* potwierdza wiadomość, że do Francji zapowiedziany jest chiński poseł. Wynikłości układów barona Gros przyjęte były w Paryżu jak najlepiej, i słychać, że mianowany będzie senatorem. Francję zajmują teraz bardzo stosunki morskie, a kilka stacyi mają wynieść na stopień okrętowych dywizyi.

— Cesarz zabawi w Biarritz tylko ośm dni; urządzono tam teatr, w którym grać będą aktorowie z Bordeaux.

Ministerjum marynarki otrzymało listy z s. Heleny; gubernator wyspy wydał Longwood i miejsce grobu Napoleona I., francuskiemu komendantowi tamtejszej stacyi. „Pamięć Napoleona I.“ mówi pismo, „jest u ludności wyspy s. Heleny tak świeża, jak gdyby wypadki te wydarzyły się zaledwie przed kilkoma laty. Nie ma tu kolonisty, nie ma żeglarza, któryby nie posiadał jakiejś pamiątki z pobytu Cesarza. Jeden z strażników wybrzeży posiada pochowę z Dalowida, którą Napoleon zostawił na skale. Naprawdę ofiarowano mu 5 ludiorów“. Nieruchomości w pomieszkaniu Napoleona, które przeszły w posiadanie Francji, utrzymane być mają w stanie, w jakim były przedtem, i jak najstaranniej.

— Według dziennika *Zeit* oświadczyła się techniczna w Paryżu zebrana komisja dla rozpoznania projektów gałackiej komisji względem ulepszenia żeglugi na Dunaju, a za wyborem odnogi kanału ś. Jerzego. *Gazeta wiedeńska* dodaje: W naszym dzienniku z dnia 14. sierpnia donosiliśmy, że austriacy inżynierowie zawsze byli za kanałem ś. Jerzego, i że c. k. rząd wyraził się także za tem uściem Dunaju.

— Dnia 29. sierpnia w południe rozdawano w wielkiej sali uniwersytetu Ludwika wielkiego, premia między uczniów cesarskiej szkoły, za rysunki, matematykę, budownictwo i rzeźbę. Natłok terminatorów, robotników i fabrykantów był bardzo wielki i odpowiadał gorliwości, z jaką po godzinach roboczych odwiedzają szkołę. Przewodzącym był p. Pelletier, jeneralny sekretarz ministerjum państwa. Dyrektor odczytawszy swe sprawozdanie, wyraził w przemówieniu, jakie jest zastosowanie sztuk pięknych do rękodzielnictwa, oraz jakie mogą być upiększenia, którym niegdyś poświęcali się wieley artyści, a dzisiejsi zaniedbują.

Holandya.

(Zamknięcie sesji sejmowych.)

Haaga, 29. sierpnia. Sesya Stanów jeneralnych zamknął minister sprawiedliwości p. Boot wczoraj następującą przemową:

Szanowni Panowie! J. M. Król polecił mi zamknąć Wasze posiedzenie. Za Waszem przyczynieniem się załatwiono na sesji tej znaczną liczbę spraw. Oprócz budżetu wydatków państwa i przygotowań do ich pokrycia, powzięto w drodze prawem przepisane kroki względem umorzenia długu narodowego, względem dalszego prowadzenia i ukończenia budowli publicznych, i co do regulacji innych spraw potocznych. A jeśli nie załatwiono jeszcze innych przedłożonych projektów, nie były jednak usiłowania w tej mierze marne, gdyż ze sprawozdań powziął rząd potrzebną wiadomość o tem, co jeszcze uczynić należało. Dymisyonowanie większej części szefów departamentowych i mianowanie nowego ministerjum przerwać musiało prace nasze, chociaż rząd pragnął tego szczerze, by jeszcze na tej sesji załatwiono kilka spraw ważnych. Lecz zabrakło już czasu. W imieniu Króla ogłaszam więc zamknięcie sesji Stanów jeneralnych.

Szwajcarya.

(Konferencya w sprawie telegrafów.)

Berna, 31. sierpnia. Wczoraj, jak pisze dziennik *Schwabische Merkur*, układali się badeńscy i wirttembergscy deputowani o zmianę specjalnych traktatów względem telegrafów, a dziś zgromadza się konferencya dla podpisania powszechnego traktatu między zachodnio-europejskimi państwami. Ratyfikacya rządów nie podlega żadnej wątpliwości.

Włochy.

(Mianowanie. — Rumunom wolny wstęp do uniwersytetów piemontekich. — Okręta towarzystwa rosyjskiego. — Doniesienia z Neapolu.)

Turyn, 24. sierpnia. Mianowanie byłego prezydenta drugiej piemontekiej izby adwokata Cadorna senatorem potwierdza się obecnie urzędownie.

— Hrabia Cavour udał się przed trzema dniami do willi Perno Somariva, gdzie Król lato tegoroczne przepędza, i przedłożył mu ostatnie dokumenta względem organizacji Księstw Naddunajskich według postanowień konferencyi paryskich. Przy tej sposobności dał Król dowód życzliwości swej dla Rumunów wydaniem dekretu, według którego uczniom szkoły medycynalnej w Bukareszcie wolno będzie po złożeniu egzaminu kontynuować studia swe na jednym z uniwersytetów krajowych.

Do Genuy zawiął temi dniami paropływ rosyjski „Kolchis“, który jest własnością rosyjskiego stowarzyszenia żeglugi parowej w Odesie. Rząd rosyjski nadał stowarzyszeniu temu tak znaczne przywileje i korzyści, że teraz może wytrzymać już nietylko konkurencyę ze wszystkimi stowarzyszeniami żeglugi parowej na morzu śródziemnem, lecz nadto zniżył jeszcze ceny przewozu, które wynoszą o jedną trzecią część mniej niż na okrętach „Lloyda“, tryestyńskiego. Okręta stowarzyszenia rosyjskiego odbywają żeglugę z Odesy do Marsylii i odwrotnie, zwiedzając po drodze wszystkie inne porta.

Według listów z Neapolu z 25. sierpnia podał się komandor Caraffa, minister spraw zewnętrznych do dymisji.

Szwecya.

(Podróż następcy tronu.)

Jego królewiczowska Mość następcą tronu rejent Szwecyi rozpoczął swą podróż za powrotem z Norlandyi do Sztokholmu dnia 26. sierpnia o 4. godzinie po południu. Telegraficzna depeza z Haparandy z dnia 26. sierpnia 3. godzina po południu donosi: „Następcą tronu zwiedziwszy w ostatnich dniach niższy i wyższy Calix, Bjorkfors i wyższą Fornę zamierzał właśnie wsiąść na parostatek „Valkyrian“, aby w przeciągu jednej godziny stanąć w Sztokholmie.“

Rosya

(Nowiny dworu. — Uspokojenie i organizacya północnych i wschodnich ziem kaukaskich. — Składki na klasztor mnichów z góry Athos.)

Petersburg, 24go sierpnia. Małżonka Wielkiego Księcia Konstantego powiła Księcia, któremu dano imię „Konstanty Konstantynowicz“.

Zuane potąd niezawisłe kraje Kaukazkie Cebalda i Swanecya znikną teraz i wpłyną do ziem północnych gubernii Kutajskiej, odkąd otrzymały nową organizacyę po poskromieniu dawnych zamieszek domowych. W końcu maja wyruszył jeneral-major Laris Melikow do Tubaldy, gdzie w pobliżu dawnej warowni Maramby, na wzgórzu panującym nad delinami Kodor i Amtkał, założyć kazał małą warownię, dokąd z załogą wprowadzić mają księdza i ustanowić sąd narodowy. Ludność zachowuje się całkiem spokojnie, i zgasiła wszelką nienawiść nieprzyjacielską. Do Swanecyi wkroczyły trzy kolumny, jedna od wschodu na Laczgum, druga od północy wzdłuż rzeki Boksan, a trzecia wzdłuż leguru. Ponad wyżny Ingur rozpoczęła kolumna z Laczgumu budować gościniec, który się zetknąć ma z gościńcem od Dżawry zakładanym z przeciwnej strony. Ludność bynajmniej temu nie okazywała się przeciwną, chociaż z założeniem dobrego wojskowego gościńca zabezpiecza się panowanie nad tą krainą.

Cesarz zezwolił duchownym, przybyłym z góry Athos, zbierać w rosyjskiem państwie składkę na tamtejszy klasztor.

Turcya.

(Rożterki domowe w Bagdadzkim. — Rezygnacya patriarchy.)

Damask, dnia 9. sierpnia. Według listów z Bagdadu, sięgających po dzień 21. lipca, nie ustają niepokoje między Arabami. Anazeowie zawarli przymierze z pokoleniem Dellem, i przeprowadzili się przez Eufrat, chcąc uderzyć na Szammarów i Obrydów, którzy sprzyjają rządowi. Anazeowie posunęli się aż do Willi w pobliżu ruin Babilonu, i rabowali Zobidów, lud spokojny; Beuilemowie zaś udali się w perskie góry, ażeby ująć konskrybeyi zaprowadzonej z rozkazu Omera Baszy. Omer Basza zdaje się być w ogóle przedmiotem nienawiści nietylko krajowej ludności tureckiej, ale oraz dość licznie tam żyjących Persów. Przyczyną tego jest dekret, aby każdy w Turcyi gruntową własność posiadający Pers był uważany za poddanego Turcyi; ktoby zaś z nich nie chciał podlegać temu postanowieniu, ma się wyprzedać z posiadłości w ciągu jak najkrótszego terminu. Ci właściciele zatem są narażeni na wielkie straty i niedogodności, a to wyjaśnia dostatecznie powziętą nienawiść. Perski rząd przyjmuje jak najchętniej wychodźców z Turcyi, a osobliwie w Kermanszy, i przeznaczają im stosowne miejsca mieszkania. Jak słyhać, zamysła Omer Basza robić w miesiącu wrześniu poszukiwania w odkopaliskach Babilonu.

Dnia 4. b. m. wydarzył się tu wypadek, który między Melchitami wielkie wywołał wzburzenie. Spory względem zaprowadzenia gregoryańskiego kalendarza spowodowały tutejszego patriarchy księdza Clement zrzec się swej godności; opuścił miasto, i z sąsiedniej wioski wydał w stanowych wyrazach dokument zrzeczenia. Obydwa stronnictwa, tak reformiści jak sprzymierzeńcy starego kalendarza żałują obecnie, że doprowadzili patriarchy do tej ostateczności, gdyż nowy wybór, przy obecnej między Melchitami panującej niezgodzie jest bardzo trudny. Patriarcha chciał udać się do klasztoru OO. Bazylianów libanońskich, ale katolicy z Der el Kamaru wyszli naprzeciw niemu i ofiarowali mu u siebie miejsce przytułku, co patriarcha przyjął rzeczywiście. Apostolski delegat ustanowił prowizoryczną z dwóch księży składającą się administracyę, i nakazał aż do dalszych rozkazów z Rzymu nieodmieniać nic w systemie patriarchy. Zgromadzenie notabłów obu stronnictw w tej sprawie było bez skutku.

A z y a.

(Telegraficzne doniesienia Izby wschodnio-indyjskiej.)

Izba wschodnio-indyjska ogłosiła następujące wiadomości telegraficzne: „Zbiegli buntownicy Gwaliorscy wykonali 19. lipca demonstracyę na Bundi i próbowali przeprowadzić się przez Bundaos, co się im jednak nie udało. Dnia 13go zagrażali Beczorowi i Bughorowi. Wojsko Neemucz przygotowało się 1. sierpnia ruszyć w pochód, ażeby działać spólnie z zastępem Holmesa, od którego w Bundi otrzymano wiadomość. Buntownicy są dość silni, liczą 4 do 5000 zbrojnych ludzi i 5 dział. Dowódcami ich są Tantia Topi, Yejdał i inni. Z Ahmedabadu posunięto małą zbrojną siłę pod rozkazami majora Brimes do Timauu z instrukcyą postąpić w potrzebnym razie pod Kheirwarę. Sewunt-Dessais ofiarowali portugalskiemu rządowi swe poddanie się. Domniemana, przez jeneralnego gubernatora wydana amnestya ogłosił rząd ze swojej strony za płonne zmyślenie.“ — *Times* zawiera prócz tego następujące wiadomości: „Sir Hope Grant wyjechał 20. lipca z Luknowa, ażeby Maun Singhowi przynieść odsiecz i zająć Fyzabad. Rokoszanie Radzputany zrabowawszy Taut, umknęli na Czumbal, a pułkownik Homes Roberts ruszył w pogoń za nimi.“

Doniesienia z ostatniej poczty.

Berlin, 4. września. Jak donoszą dziennikowi *Hamburg. Nachr.* z **Kopenhagi** było 3. b. m. na zamku Skodsborg tajne posiedzenie rady państwa, na którym ułożono odpowiedź do sejmu związkowego.

Turyn, 3. września. Pomiedzy kandydatami na posadę prezydenta Izby wymieniają panów Ratazzego i syndyka turyńskiego Notę, a Buoncompagni ma objąć ministerjum nauk. Dziennik *Patriota*, którego redaktorem był adwokat Gazoletti, dziś wychodząca polityczny, zamysła skojarzyć się z dziennikiem *Indipendente*, popierającym jak wiadomo bardzo gorliwie politykę narodową. Dzisiejsza *Gazeta Piemontese* ogłasza, że z dniem dzisiejszym rozpo-

częła się regularna jazda koleją żelazną między kąpielami Aix les Bains i Culoz. — *Independante* oznajmia przybycie pełnomocnego ministra sardyńskiego przy dworach tokańskim i parmeńskim, komandora Buoncompagni za jednomiesięcznym urlopem do Turynu. — Jak pisze *Sentinella delle Alpi*, dały się czuć w Kuney w poniedziałek i 2. b. m. dwa nadzwyczajnie mocne wstrząśnienia ziemi, ale na szczęście trwały obydwa bardzo krótko. Wszystko chwiała się straszliwie, a huk sprawiony trzęsieniem odbijał się w górach.

Florenya, 1. września. Pod prezydencją Jego królewicz. Mości księcia następcy tronu utworzyło się tu towarzystwo do ukończenia przyczółka katedry.

Rzym, 30. sierpnia. Okręta z Trypolidy i Egiptu niemogą tu wcale zawijać, a z Turcji muszą przebywać 10—15dniową kwartanę. Francya i Malta mają wolny przystęp.

Wiadomości handlowe.

(Targ Ołomuniecki na woły.)

Ołomuniec, 25. sierpnia. Na dzisiejszym targu było 213 wołów galicyjskich. Przypędzili z Dembicy: Major Wurzel 26, Mojżesz Fink 13, Chaim Silbermann 34, Mojżesz Wurzel 10, Filip Freiburger 13 i Samuel Muschel 28; ze Stryja Mojżesz Wurzel 15; z Mieleca Gil Padower 52, z Lipnicy Majer Dücker 12 a w mniejszych partjach 10 sztuk. Z całego spędu pozostało tylko 19 sztuk niesprzedanych. Ceny spadły znacznie w porównaniu z przeszłym tygodniem i cetnar mięsa wypadł na 50 złr. w. w.

Ceny były następujące:

Najwyższa za parę wołów wagi 760 \mathcal{E} mięsa i 120 \mathcal{E} łożu 450 złr. w. w. Najniższa za parę wołów wagi 460 \mathcal{E} mięsa i 20 \mathcal{E} łożu 230 złr. w. w. Przeciętna z 119 sprzedaży 600 \mathcal{E} mięsa i 60 \mathcal{E} łożu 342 złr. w. w.

Kurs lwowski.

Dnia 6. września.

	gotówka		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	4	38	4	42
Dukat cesarski	4	41	4	44
Półimperyj zł. rosyjski	8	8	8	13
Rubel srebrny rosyjski	1	33½	1	34½
Talar pruski	1	30	1	31½
Polski kurant i pięciozłotówka	1	9	1	10
Galicyj. listy zastawne za 100 złr. } bez	80	10	80	37
Galicyjskie obligacje indemnizacyjne } kuponów	82	10	82	42
5% Pożyczka narodowa	82	33	83	15

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 4. września o pierwszej godzinie po południu.

Pożyczka narodowa 5% 83½—83¾. Pożyczka z r. 1851 S. B. 5% 91½—92. — Lomb. wen. pożyczki z 5% 95—95½. Obligacje długu państwa 5% 83—83½. det. 4½% 73½—73¾. det. 4% 65½—65¾. detto 3% 50—50½. detto 2½% 41½—41¾. detto 1% 16½—16¾. Oblig. Głog. z wypłatą 5% 97—98. Detto Oedenburgs. z wypłatą 5% 96—97. Detto Peszt. 4% 96—97. — Detto Medyol. 4% 95—96. — Obligacje indemn. niższ. austr. 5% 93½—94. detto węgier. 82½—83. detto galic. 82½—82¾. detto siedmiogr. 81¾—82. detto innych krajów koron. 85—86. Oblig. bank. 2½% 65—65½. Pożyczka loter. z r. 1834 310—312. Detto z roku 1839 133¾—134. Detto z r. 1854 109¾—110. Renty Como 16½—16¾. Galic. list. zastawne 4% 78—79. — Półn. Oblig. Prior. 5% 88½—89. Głognickie 5% 85½—85¾. Obligacje Dun. żegl. par. 5% 88—88½. — Oblig. Lloydów (w srebrze) 5% 88—88½. 3% Prior. obl. tow. rząd. kolei żelazn. po 500 frank. za szt. 109—110. Akcyj bank. narodowego 946—947. Akcyje c. k. uprzyw. towarzyst. kred. 242¼—242½. Akcyje niż. austr. tow. eskomp. 117—117½. Detto Budzyńsko-Lincko-Gimundzkiej kol. 88½—89. Detto półn. kolei 169¼—170. Detto tow. kol. żel. za 500 frank. 267½—267¾. Detto kolei ces. Eliz. po 200 złr. z wpłatą 30% 100½—100¾. Detto Połud.-północn. niem. komunikacyjnej kol. żel. 93¾—93½. — Detto cisańskiej kolei żel. 100—100½. Detto Lomb.-wen. kol. żel. 242—242¼. — Detto Cesarza Franc. Józ. wschod. kol. żel. 194½—195. — Detto losy tryest. 112¼—112¾. Detto tow. żegl. parowej 533—534. Detto 13. wydania 102¾—103. Detto Lloydów 355—358. Peszt. mostu łańcuch. 58—59. Akcyje nłynna parowego

wied. 84—85. — Detto Pressb.-Tyrnawskiej 1. wydania 18—19. — Detto 2. wydania 28—29. Esterhazego losy 40 złr. 79—79½. Windischgrätz losy 26¼—26½. Waldsteina losy 26¼—26½. Keglevicha losy 15¼—15½. Ka. Salma losy 42¼—42½. St. Genois 37¾—37¾. Palfiego losy 40—40½. Clarego 38¾—39.

Amsterdam 2 m. 84¾. Augsburg Uso 102¾. — Bukareszt 31 T. — — Konstantynopol 31 T. — — Frankfurt 3 m. 101¾ l. — — Hamburg 2 m. 74¾. — — Liwurna 2 m. 102 — — Londyn 3 m. 10 — 3. — Medyolan 2 m. 101¾. — — Paryż 2 m. 119½. — — Cesarskich ważnych dukatów agio 5½. — Detto koron. 13 43 — 44. Napoleons'dor 8 4—5. Angielskie Sover. 10 9. — Imperyal Ros. 8 9 — 10. Srebro —.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 6. września.

Oblig. długu państwa 5% 82½; losowane obligacje 5% —; obligacje długu państwa 4½% 73½; 4% 65½; 3% —; — 2½% —; pożyczka loter. z r. 1834 —; z r. 1839 —; z r. 1854 —; pożycz. nar. z r. 1854 83¾. Obl. banku 946 Akcyje bankowe — Akcyje zakładu kredytowego 242¾ Akcyje kolei półn. po 1000 złr. 1705. Austr.-franc. akcyje kolei żelaz. po 500 fr. z wypłatą w ratach 267; detto z pełną wpłatą —; kolej żelazna lomb.-wenecka — Akcyje kolei nadeiskiej 201¼. Kolej cesarszowy Elzbiety —. Kolej połud. półn. komunikacyjna — Akcyje żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. — Akcyje żegl. parowej Lloydów po 500 złr. — Akcyje niższo-austr. Towarzystwa eskompowego po 500 złr. — — Galic. listy zast. 4% —. Oblig. indemn. niż.-austr. —; detto innych krajów koron. —; detto galicyj. 82¼. — detto węgierskie 83¾. Amsterdam — Augsburg 102¾. Bukareszt — — Konstantynopol — Frankfurt 101½. Hamburg 74¾. Lipsk — Liwurna — — Londyn 10—2. Medyolan — — Marsylia 119½. Paryż — — Agio duk. ces. 5.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 6. września

Hotel angielski: PP. Małachowski Józ., z Dubia. — Hr. Lambert Kar., ces. ros. jen., z Paryża. — Bauer Ed., k. k. przeł. pow.; hr. Berchlingen R., c. k. major; hr. Montmartin-Dürkheim Fryd. i hr. Staffenberg Fil., c. k. rotmistrze; hr. Wurmband Henr., hr. Löhneisen Hilb., hr. Badenfeld Franc., hr. Wimmersperg Wincenty, hr. Maltzan Fryder., Krätzer Edw., hr. Kövenhüller Kar., Porzeł Rud., Ulmann Joz., Rohonczy Jerzy, c. k. porucznicy, z Gródka. — Zadurawicz Ad., z Wiednia.

Hotel Kuhna: PP. Hubl Alex., c. k. przeł. pow., z Bolechowa. — Tillemann Fr., c. k. rotm. od żand., z Przemyśla.

Hotel Śliwińskiego: P. Pachler Adolf, c. k. kap. na pensji, z Wiednia.

Hotel europejski: PP. Wróblewski Leon, z Czortkowa. — Pięczykowski Mel, z Orzechowa. — Styrdza Wikł., c. k. poruczn., z Wienerneustad.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 6. września.

PP. Anne G.; Georgowicz Jer.; Gabor Ant.; hr. Schanenburg Hanib.; hr. Tessin Albr. i hr. Thun, c. k. porucznicy; Pokorny Al., hr. Pacht Eug., hr. Seenus Teob. i hr. Schönfeld Ad., c. k. rotmistrze do Gródka. — Jaworski J., do Łukawiec. — Chanowicz Ig., do Snowidowa. — Szafranski Jan, kan., do Mościsk. — Szaszkiwicz Teod., do Żaszkowa. — Teodorowicz Jerzy, do Żywa-czowa. — Wiktor Tad., do Świrza. — Br. Wattmann Ludw., c. k. rotm. i Zanko Aug., c. k. poruczn., do Gródka. — Morawski Rom., z Wiednia.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 4. i 5. września.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	328.00	+ 8.6°	92.2	południowy sł.	jasno
2. god. po poł.	327.56	+ 17.8°	74.0	" "	pochmurno
10. god. wiecz.	327.26	+ 13.5°	88.4	" "	"
7. god. zrana	326.96	+ 12.6°	87.9	zachodni sł.	pochmurno
2. god. po poł.	326.91	+ 17.4°	78.3	" "	"
10. god. wiecz.	326.57	+ 9.2°	87.1	połud.-zach. "	jasno

KRONIKA.

Dnia 27. z. m. było w Leoben (w Styrii) trzęsienie ziemi. O godzinie 9½ przed południem przeraził mieszkańców podziemny huk i gwałtowne wstrząśnienie. Okna dzwoniły i ludzie stojąc chwiali się. Ale zresztą nieponiesiono żadnej szkody.

— Według urzędowego, w parlamencie złożonego wykazu składała się policyjna władza w Anglii i Walizji na dniu 1. października z. r. w ogóle z 19.187 urzędników rozmaitej kategorii, z których 7301 przypada na hrabstwa, 5251 na miasta, 6038 na dalszy obwód stolicy z wyjątkiem City i 552 na City w Londynie. Koszta utrzymania wynosiły za upłyniony rok w ogóle 1.265.579 funtów szterl.; z tych przypada na policyjną władzę w County 441.569 funt. szt. w Borough 337.853 funt. szt., na metropolitalną 442.212 funt. szterl. a na policyjną władzę w City 43.945 funt. szt. Wydatki na utrzymanie miejskiej policyi hywają pokryte z miejskich funduszy z dodatkiem policyjnej taksy, na utrzymanie wiejskiej i policyi dalszego okręgu Londynu wyłącznie taksa, zaś pokrycie wydatków na utrzymanie policyi w City należy do korporacji tej dzielnicy. Zwykle jednak zwraca się czwarta część rocznej kwoty wydatków miastom albo obwodom z funduszy państwa. Za upłyniony administracyjny rok wynosiły te dodatki z funduszy państwa w ogóle 235.462 funt. szt. jakoto:

60.970 funt. szterl. do kosztów boroughskiej policyi 71.112 do kosztów hrab-skiej i 103.380 funt. szterl. do kosztów metropolitalnej policyi. Jak dalece jest potrzebna ta władza policyjna ze względu na moralne stosunki kraju da się obliczyć, jeżeli zagłędniemy do tegorocznego w błękitnej księdze o karnej sądownictwie po raz pierwszy ogłoszonego przeglądu czynności policyjnych władz i sądów pokoju. Według tego zaciągnęły policyjne sądy do rejestrów w ciągu powyższego administracyjnego roku, w Anglii i Walizji 57.273 zbrodni i przestępstw, za które ujęto i przyaresztowano 32.031 osób. Z tych za 17.861 zaręczyły sądy pokoju, ażeby oddać ich pod wielki sąd przysięgłych. Prócz tego, zaskarżono za przestępstwa i lżejsze przewinienia, które niepociągają za sobą postępowania przed sądem przysięgłych tylko sumaryczne postępowanie przed sądami pokoju 369.233 osób; z tych uwolniono 135.474, zasądzone 233.759 to jest 101 na więzienie wyżej 6 miesięcy, 2479 na więzienie od 3 do 6 miesięcy, 8604 od 2 do 3 miesięcy, 10.586 od 1 do 2 miesięcy, 21.386 na 1 miesiąc, 19.137 od 1 do 14 dni, 768 na zamknięcie w domu poprawy, 143.463 na kary pieniężne, 525 na cielesną chłostę i 26.710 na inne kary.